

НАРЪЧНИК

ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА ЛИЦА С ПРЕДОСТАВЕНО УБЕЖИЩЕ
ИЛИ МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА В ОБЩИНИТЕ

София, 2017 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

- I. Предговор
- II. Как да интегрираме лица с предоставено убежище или международна закрила в общината – етапи, участници и отговорности
- III. Приложения:
 1. Приложение №1 Примерни образци и документи
 2. Приложение №2 Списък на приложими нормативни актове
 3. Приложение №3 Списък на НПО и др. организации, предоставящи услуги и подкрепа на лица с предоставено убежище или международна закрила
 4. Приложение №4 Добри практики
 5. Приложение №5 Полезни източници

I. Предговори

България е една от първите страни в Централна и Източна Европа, която прие програма за интеграция на бежанците още през 2005 г. По онова време това беше инициатива, която обхващаше малък брой хора - около 100 души годишно, и беше ръководена от една институция, Държавната агенция за бежанците. След увеличението поток от търсещи закрила лица през 2013 г., българското правителство взе решение да приеме нов, децентрализиран интеграционен модел. На различни институции бяха делегирани специфични отговорности. През август 2016 г. бе приета Наредба за условията и реда за сключване, изпълнение и прекратяване на споразумение за интеграция, която представлява правен инструмент, позволяващ интеграцията на бежанци да се осъществи с участието на местните власти и регионалните структури на редица държавни институции.

Интеграцията на бежанци е част от всеобхватната рамка за закрила на бежанците, която бе приета на европейско ниво и цели споделянето на отговорността в ситуация на безпрецедентна бежанска криза, пред която е изправен светът днес. Въпреки че броят на бежанците, които избират да се заселят в България е относително малък, липсата на ефективна и навременна подкрепа за бежанците рискува да окаже пагубно влияние върху лицата и семействата, които искат да се интегрират. И обратното, осигуряването на базисна подкрепа изключително ще допринесе за успеха на тяхната интеграция. Това е от полза не само за бежанците, но и за общностите, в които те се установяват. Както в Европа, така и в други части на света има поразителни примери за това, че когато интеграцията е добре ръководена, приемащите общности се облагодетелстват във всички области, включително социалната, културната и икономическата.

Наредбата отрежда на общините важната отговорност да подпомагат и съпровождат интеграционния процес. Логиката зад това решение е, че общините повече от всеки друг участник в процеса имат знанието, експертизата и опита да подкрепят членовете на общността, стари и нови, да осигурят ефективна и достойна помощ за тези, които най-много се нуждаят от нея, да насърчават съвместното съществуване и да се възползват максимално от предимствата на мултикултурните общности. Подкрепата включва предоставянето на жилищно настаняване, езикови курсове, възможности за заетост, образование, финансово подпомагане, здравеопазване и всички останали елементи, водещи до успешна интеграция.

Наредбата бележи основна стъпка към изграждането на цялостна интеграционна програма и служи като основа за инициативи, които да позволяват конкретно и смислено приложение на дейностите в духа на Наредбата. Докато не бъдат разработени административни инструкции или подзаконовни нормативни актове, Наредбата не предоставя конкретни насоки за своето приложение и множество въпроси остават отворени.

Целта на този Наръчник е да предостави на общините, а и на всички заинтересовани лица, максимален обем от информация и насоки, които са необходими при подпомагането и подкрепата на процеса по интеграция на бежанци. Той затвърждава и се основава на законовата рамка, която е разработена в подкрепа на интеграцията. Цели да обясни и предложи практически мерки, които да служат като мост и свързка между основополагащите принципи и практическите реалности. Предоставя идеи относно приложението на законовите разпоредби, основавайки се на минали местни и международни добри практики. Подчертава важноста от прилагането на гъвкави и иновативни подходи, както и позицията, че няма един общ модел, който да е приложим във всички ситуации. Наредбата оставя решението за участие в процесите на подпомагане на интеграцията в ръцете на общините и следователно този модел не им вменява задължения. Всяка община ще трябва да оцени степента на своята морална отговорност и готовността си да приеме 5, 10, 20 или повече бежанци и да разбере за реалните ползи от многообразието в обществото.

Този Наръчник ще ви предостави знание за институциите, от които бихте могли да получите допълнителна информация за конкретна подкрепа. Това се отнася и за наличните източници на финансиране, което е въпрос от първостепенна важност, но също така и тема, характеризирана от силна динамика, която поставя множество предизвикателства пред възможностите за разработване на точни и актуални насоки. В тази връзка сте добре дошли да търсите допълнителна информация за Фонда „Убежище, миграция и интеграция“ и други целеви средства, например за интеграцията на преместени и презаселени бежанци. ВКБООН и нашите партньори ще се радваме да ви подадем

ръка за извървяването на стъпките към успешната интеграция на няколкото бежанци, които желаят да поемат по този път.

Срещал съм се с бежанци, които са се интегрирали в България. Те са собственици на бизнеси или служители в производства, имат ресторант или са автомонтьори. Повечето от тях не са получили никаква помощ, освен от приятели или близки, които вече са били тук. Те са живото доказателство, че има семейства с амбиция, издръжливост и енергия да се установят в България. Но в същото време те разказват истории за трудности и предизвикателства, които е трябвало да преодолеят, често срещу всички шансове и често възможностите са се появявали изцяло на късмет, а не по план. Колко по-удобно би било, ако беше налична целева и устойчива подкрепа за тяхната интеграция.

Сега тя е възможна и вие може да сте двигателят на промяната. Интеграцията е процес. Може да се мисли като пътешествие, в което участваме всички ние, всеки от нас със своята роля и отговорности. След всичко това ви каним да поемете по този път, да го ръководите заедно с всички останали партньори, които целят да подкрепят интеграцията на бежанците.

Матайс льо Рут

Представител на ВКБООН в България

Настоящият Наръчник е изготвен с финансовата подкрепа на Представителството на ВКБООН в България със съдействието на Българския Червен кръст.

Наръчникът следва систематично съдържанието на Наредбата за условията и реда за сключване, изпълнение и прекратяване на споразумение за интеграция на чужденци с предоставено убежище или международна закрила. При изготвянето му, авторите са се стремили да се придържат към практически ориентирано съдържание чрез предоставяне на полезни съвети, идеи и коментари, приложими в общинската практика, обвързване в необходимата степен на Наредбата с други относими нормативни актове, предложени примерни образци на документи, добри национални и международни практики по отношение интеграцията на чужденците с предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут.

Наръчникът е предназначен за ползване и информация основно от органите на местното самоуправление – кметове на общини, общински съвети и общински администрации. Наръчникът може да се ползва и от останалите заинтересувани участници в процеса на интеграция – държавни институции, НПО, организации на работодатели, структури, предоставящи публични услуги в сферата на здравеопазването, образованието, социалните услуги, както и от всички, които проявяват професионален или чисто хуманен интерес и съпричастност към съдбата на тези лица.

Наръчникът представлява отворена структура и подлежи на актуализиране и приспособяване към конкретните нужди и потребности на участниците в процеса на интеграция.

Авторите се надяват, че засегнатите в Наръчника проблеми биха послужили за бъдещо усъвършенстване на нормативната уредба и практика по интеграцията на местно ниво.

Авторите изказват своята благодарност на ВКБООН и на БЧК за оказаната експертна помощ и цялостно съдействие при изготвянето на Наръчника, и с благодарност и интерес очакват предложенията и препоръките на широката аудитория за неговото подобряване.

От авторите

II. Как да интегрираме лица с предоставено убежище или международна закрила в общината – етапи, участници и отговорности

Видове закрила на чужденците съгласно Закона за убежището и бежанците

Законът за убежището и бежанците урежда три вида закрила, както и правата и задълженията на чужденци, които са напуснали държавата си по произход поради основателни опасения от преследване и не желаят или не могат да се завърнат в нея. Закрилата включва предоставяне на убежище, международна закрила и временна закрила. Временната закрила се предоставя от Министерския съвет. Убежището се предоставя с Указ на президента на Република България. Международната закрила се изразява в предоставяне статут на бежанец или на хуманитарен статут от председателя на Държавната агенция за бежанците. Съгласно международното право и националното ни законодателство (Конституция на Република България, Закона за убежището и бежанците) **чужденците с предоставено убежище или статут на бежанец имат правата и задълженията на български гражданин с малко на брой изключения, изрично установени в закон.** Чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република България. За нуждите на настоящото изложение с понятието „чужденец“ се обозначава чужденецът с предоставено убежище или международна закрила.

Правната уредба на интеграцията на чужденци с предоставено убежище или международна закрила в Република България е установена в Закона за убежището и бежанците и в Наредбата за условията и реда за сключване, изпълнение и прекратяване на споразумение за интеграция на чужденци с предоставено убежище или международна закрила (ДВ, бр. 65 от 19.08.2016 г., в сила от 19.08.2016 г.), наричана по-долу за краткост „Наредбата“. Наредбата регламентира правата и задълженията на участниците с оглед провеждането на процеса по интеграция, както и начините, сроковете и процедурите за тяхната реализация. Наредбата се прилага спрямо лица, с предоставено убежище, бежански или хуманитарен статут на територията на България, лица, получили международна закрила след преместване от друга държава членка на ЕС и лица, презаселени от трети страни.

Интеграция – определение и участници

Интеграцията се осъществява чрез конкретни мерки и услуги в няколко приоритетни области, които осигуряват защита от дискриминация, равностойно третиране, социално включване и достъп до възможности, основани на принципа на равнопоставеността: достъп до образование и обучение по български език, заетост, признаване на квалификации, здравни грижи, социално подпомагане, жилищно настаняване и интеграция в социалния, културния и гражданския живот на обществото.

Целта на интеграционната политика е създаване на икономически, социални, политически и културни предпоставки за приобщаване към българското общество на получилите международна закрила в съответствие с основните общи принципи на политиката за интеграция на имигрантите в Европейския съюз. Заедно с това трябва да бъдат осъзнати и възможностите и перспективите пред децата на новодошлите.

Задачата на приемащите общности е да посрещнат новодошлите и да подпомогнат реализацията им като равноправни и пълноценни граждани на страната ни, като възстановят доверието им в политическите институции, в спазването на човешките права и върховенството на закона. Изключително важно е да бъде насърчено участието на получилите закрила в обществения, социалния, културния и икономическия живот на общините.

Интеграционната политика може да бъде ефективна само ако се основава върху партньорски взаимоотношения, обусловени от системи и структури, които позволяват съгласуване и постоянен диалог между всички участници във фазите на прием, адаптация и културна ориентация на новодошлите, както и в осигуряването на основните социални и общностни услуги. За създаването на благоприятна интеграционна среда и преодоляване на културните различия е изключително важно изграждането на мрежа за сътрудничество и оперативно взаимодействие между максимално широк кръг участници: държавни институции, представители на органите на местното самоуправление и неправителствения сектор, представители на бежанските общности.

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА УЧАСТНИЦИТЕ В ПРОЦЕСА НА ИНТЕГРАЦИЯ СЪГЛАСНО НАРЕДБАТА

Процесът на интеграция на чужденци в общината преминава през следните етапи:

1. Подготвителен етап:

1.1. Преценка на нуждите на общината от ново население, както и на възможностите за предоставяне на чужденеца и на членовете на неговото семейство на минималния изискуем от Наредбата набор от публични услуги, както и на други услуги, които общината може да предложи.

Примерен модел на действие на приемаща община

За целта е необходимо управленското ниво (кмет на общината, ресорен заместник-кмет) да инициира и възложи на общинската администрация провеждане на обсъждане и изготвяне на доклад относно ползите и възможността за приемане на ново население, включително за интеграция на лица, получили международна закрила. В обсъждането е препоръчително да участват експерти от общинската администрация и от общинските звена, предоставящи публични услуги, членове на ресорните комисии на общинския съвет, представители на НПО и гражданското общество на територията на общината. При необходимост да се поканят и външни експерти.

При обсъждането е препоръчително на първо място да се анализират целите, задачите и степента на изпълнение на действащите национални и местни стратегически, планови и програмни документи в областта на демографското развитие, подаваните от общината предложения по тях, както и отчети на изпълнението им, ако такива се изискват.

Вторият кръг от въпроси може да обхване анализ на приоритетите на общината, заложен в общинския план за развитие, с акцент какви въпроси и проблеми би разрешило интегрирането на лица, получили международна закрила, на територията на дадено населено място в общината.

Добре е да се направи оценка на състоянието на предоставяните на територията на общината публични услуги в обхвата на Наредбата и възможностите за предоставяне на допълнителни услуги. Особено внимание следва да се обърне на въпросите относно жилищното настаняване на чужденците, записването на техните деца в общинска детска градина или училище, организацията и формите за посещаване на курсове по български език, принадлежност към уязвима група (специални потребности, обусловени от здравословното или семейното състояние на чужденеца и др.).

С оглед бъдещо партньорство при изпълнение на споразумението е препоръчително да се изготви списък с НПО, предоставящи услуги на потребители в обхвата на Наредбата, НПО с опит в предоставяне на услуги на бежанци, Национално представителните организации на работодателите и Националната занаятчийска камара, други структури на бизнеса и гражданското общество. Добре е да се разгледат и анализират възможностите и формите за подкрепа от страна на международните организации, работещи в тази област.

Препоръчително е след запознаване с експертния доклад и неговото одобряване ръководството на общината да проведе информационна кампания сред населението относно възможностите и ползите за местната общност от интегриране на чужденци и членове на техните семейства, задължително включваща и организиране на обществено обсъждане на въпроса, за което се съставя протокол. В тази кампания като партньори може да участват и представители на институции и организации с опит в работата с бежанци.

Окончателното решение за подаване от кмета на общината на заявление до ДАБ се взема на база експертния доклад, резултатите от информационната кампания и протокола от общественото обсъждане.

Експертният доклад, резултатите от информационната кампания и протоколът от общественото обсъждане могат да бъдат внесени за разглеждане от общинския съвет за приемане на решение за одобряване на набелязаните стъпки и действия за интегриране на чужденци и членове на техните семейства.

Изброените стъпки и действия могат да бъдат обогатявани и модифицирани с оглед нуждите и спецификата на приемащата община.

1.2. Действия на кмета на общината, чужденеца и Държавната агенция за бежанците (ДАБ), предхождащи сключването на споразумение за интеграция.

а) Подаване на заявление от кмета на общината до ДАБ

Кметът на приемащата община подава заявление до Държавната агенция за бежанците за броя чужденци с предоставено убежище или международна закрила, с които може да сключи споразумение за интеграция. Към заявлението се прилага информация за общината и предвидените мерки за интеграция.

б) Подаване на заявление от чужденеца до ДАБ

ДАБ изготвя интеграционен профил на чужденеца по време на процедурата за предоставяне на убежище или международна закрила и го информира за възможността за сключване на споразумение за интеграция. Чужденец, който желае да сключи споразумение за интеграция, може да подаде заявление-декларация до Държавната агенция за бежанците (ДАБ) по време на производството за предоставяне на убежище или международна закрила или в 14-дневен срок след връчване на решението за предоставяне на убежище или международна закрила.

в) Въз основа на подадените заявления от кметовете на общини и от чужденците ДАБ:

- създава и води регистър на общините, заявили интерес за интеграция, и за броя на лицата, с които могат да бъдат сключени споразумения;
- организира и провежда информационни кампании за представяне на общините пред лицата, на които е предоставено убежище или международна закрила;
- предоставя на кметовете на общините, включени в регистъра, информация за лицата, заявили желание да сключат споразумение за интеграция, която съдържа информация като: възраст, пол, семейно положение, страна на произход, равнище на образование, наличие на професионален опит и професионална квалификация, умения, членове на семейството, за които също трябва да бъдат набелязани интеграционни мерки, както и наличие на придружаващи лица със специфични нужди или уязвимост, друга важна информация.

г) На база информацията на ДАБ относно чужденците, заявили желание да сключат споразумение за интеграция, приемащата община изготвя индивидуален интеграционен план за чужденеца.

Индивидуалният интеграционен план е неразделна част от споразумението за интеграция и включва система от мерки за интеграция, като в него подробно се разписват конкретните дейности по отношение на съответния чужденец, както и сроковете за тяхното изпълнение.

Индивидуалният интеграционен план би трябвало да се изготвя с активното участие на чужденеца. Препоръчително е след определяне на чужденците, които общината би желала да приеме въз основа на интеграционните им профили, и преди подписване на споразумението общината да проведе събеседване за уточняване на конкретното съдържание на интеграционните мерки от плана. Разбира се, за целта ще е необходимо да се ползват услугите на преводач, като общината може да потърси съдействие от ДАБ или НПО в областта на услуги за бежанци и др.

д) Общината изпраща в ДАБ изготвения индивидуален интеграционен план заедно със споразумението за интеграция. ДАБ съдейства за транспортирането на чужденеца и членовете на неговото семейство до приемащата община.

2. Сключване, съдържание и изпълнение на споразумението за интеграция

2.1. Сключване

При пристигането на чужденеца в приемащата община кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице от общинската администрация сключва с него споразумение за интеграция. Споразумението за интеграция и индивидуалният интеграционен план пораждат съвкупност от

насрещни взаимносвързани права и задължения на кмета на общината и на чужденеца. Органите на изпълнителната власт са задължени в рамките на правомощията си да оказват съдействие на кмета на общината и на чужденеца при изпълнение на споразумението.

Препоръчително е да се създаде механизъм за координация между кмета на общината и териториалните поделения на органите на изпълнителната власт при изпълнение и контрол на интеграционните мерки по споразумението, напр. споразумение за сътрудничество, в което се определят конкретните форми и начини на взаимодействие на база законоустановените правомощия на общината и териториалните поделения на органите на изпълнителната власт.

В споразумението за интеграция се определят правата и задълженията на чужденеца, както и правата и задълженията на кмета на общината. Споразумението за интеграция се сключва в писмена форма за едногодишен срок, с възможност за удължаване по предложение на кмета на общината със съгласието на чужденеца. В случай, че чужденецът е придружен от членове на своето семейство, които са на негова издръжка, се сключва едно общо споразумение за интеграция, като се изготвят отделни интеграционни планове за всяко пълнолетно лице от семейството.

2.2. Съдържание

Споразумението съдържа мерки за интеграция, като:

- 1). **Осигуряване на жилищно настаняване на лицата, получили закрила, и техните семейства;**

Подходи за практическото изпълнение на мярката са предложени по-долу.

- 2). **Записване в детска градина и държавно или общинско училище на деца, подлежащи на задължителна предучилищна и училищна подготовка;**

Записването в детска градина се извършва в детски градини общинска собственост при спазване на наредбата на общинския съвет. Условието и редът за приемане и преместване на учениците от I до XII клас се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование. На малолетните и непълнолетните чужденци, търсещи или получили международна закрила по реда на Закона за убежището и бежанците, се осигурява безплатно образование и обучение в държавните и в общинските детски градини и училища в Република България. При идентифициране на изисквания за достъп, които бежанците няма как да посрещнат в началото на престоя си на територията на общината, може да се дискутират възможности за премахване на тези пречки с цел интеграцията на децата в образователната система.

- 3). **Провеждане на обучение по български език;**

Общината организира и провежда курсове по български език за чужденците, сключили споразумение за интеграция. Обучението по български език на малолетните и непълнолетните лица е разгледано по-долу.

По отношение на курсовете по български език на пълнолетните чужденци е препоръчително на основание чл. 12 от Наредбата общината да изиска методическо и организационно съдействие и подкрепа от РУО на МОН при цялостната подготовка, организация и провеждане на курсовете, съобразно спецификата на тази целева група (времетраене на курса и учебните часове, методика на преподаване и проверка на знанията, ниво на овладяване на езика, критерии за подбор на преподавателите, начин на заплащане и др.). Практическият опит на неправителствения сектор в областта показва, че тази мярка може да се изрази в наемане на учители по български език и литература от училища на територията на общината или от съседни общини. В помощ на тези учители Федерация „Каритас“ с финансовата подкрепа на Върховния комисари на ООН за бежанците разработи учебници по български език за бежанци (ниво А1 и А2 по Европейската езикова рамка), които са налични онлайн и на хартиен носител и могат да бъдат предоставени при поискване.

4). здравно осигуряване и обслужване;

Задължението за здравно осигуряване на чужденците, търсещи закрила, възниква от датата на откриването на производство за предоставяне статут на бежанец или право на убежище. По време на производството по предоставяне на международна закрила здравните осигуровки се покриват от държавния бюджет. След получаване на бежански или хуманитарен статут здравните осигуровки на чужденеца, участващ в мерки по интеграция според Наредбата, се заплащат от общината.

Лицата имат право:

- на медицинска помощ по основния пакет от здравни дейности, гарантиран от бюджета на Националната здравноосигурителна каса;
- на избор на един изпълнител на медицинска помощ общопрактикуващ лекар, лекар по дентална медицина (стоматолог) или лечебно заведение, сключило договор с Районната здравноосигурителна каса (РЗОК);
- на спешна помощ там, където попаднат;
- да получат документ, необходим за упражняване на здравноосигурителните си права.

Общината оказва съдействие на чужденеца при избор на личен лекар. Съдействие за идентифициране на подходящ общопрактикуващ лекар може да се търси и от Районната здравноосигурителна каса.

5). Професионално ориентиране и включване в обучение на възрастни;

При базово ниво на владеене на български език чужденците могат да се възползват от участие в курсове за квалификация и преквалификация, както и обучение по ключови компетентности. За целта следва да се регистрират като лица, търсещи работа, в дирекция „Бюро по труда“ по постоянен или настоящ адрес.

6). Включване в програми и мерки за заетост и обучение;

7). Информирание за обявени свободни работни места.

Мерките по т. 6 и т. 7 се изпълняват чрез дейности по информиране и включване на чужденците във финансираните от държавата или изпълнявани от общината проекти по създаване и квалифициране на работната сила.

В споразумението за интеграция могат да бъдат включени и други дейности по инициатива на приемащата община.

Това е възможност за общината да включи мерки за интеграция, които биха били от полза за осигуряване на нейни дейности – наемане на работа на чужденеца в общински структури, създаване на заетост по повод предоставяне на общински публични услуги, въвеждане на възможности за стаж в общината и др.

Информацията за мерките по т. 2 се предоставя на общината от Министерството на образованието и науката, по т. 4 – от съответната Районна здравноосигурителна каса, а по т. 5, 6 и 7 – от съответното териториално поделение на Агенцията по заетостта.

Споразумението за интеграция се придружава от информационни материали в писмена форма, в които на разбираем за чужденеца език са обяснени произтичащите от споразумението за интеграция права и задължения, както и други права и задължения, произтичащи от българското законодателство.

Общината може да потърси съдействието на ДАБ или НПО относно съдържанието на предвидените информационни материали.

2.3. Изпълнение

Задължения на кмета на общината:

1). Приемане и жилищно настаняване на чужденеца и членовете на неговото семейство;

Според Наредбата жилищното настаняване на чужденеца може да се извърши както в жилища общинска собственост, така и в жилища, които са държавна или частна собственост.

За практическото прилагане на възможността за настаняване на чужденеца в жилища частна собственост на физически или юридически лица би могло в общината да бъде създаден образец на заявление от заинтересован наемодател, публичен регистър на подадените заявления, ред за разглеждането им и информиране на заявителя за резултата, срока и условията на наемния договор. Този способ следва да бъде предварително и по подходящ начин огласен пред обществеността.

По отношение настаняването в жилище държавна собственост би могло общината да влезе в кореспонденция с областния управител за установяване на възможностите и условията за настаняване в жилище държавна собственост.

Настаняването в жилище общинска собственост следва да се извърши при спазване реда и условията на Закона за общинската собственост и наредбата на общинския съвет по чл. 45а, ал. 1 от Закона за общинската собственост. При необходимост кметът на общината може да внесе предложение за актуализация на списъка на общинските жилища. Ако в наредбата е заложено изискване за българско гражданство на кандидата и/или изискване за наличие на определен период непрекъснато пребиваване на територията на общината, където е жилището, следва в общинския съвет да се внесе проект за изменение на наредбата с предложение за отпадане на подобни разпоредби поради противоречие със Закона за убежището и бежанците.

Може да се разгледа и възможността за настаняване на чужденеца в жилище като част от социална услуга, предоставяна от общината или възложена на външен доставчик.

2). Предоставяне на материална или финансова помощ за посрещане на основни битови нужди на чужденеца и членовете на неговото семейство съобразно индивидуалния интеграционен план;

3). Оказване на съдействие на чужденеца и членовете на неговото семейство за:

а) вписване в регистъра на населението;

б) подаване на заявление за издаване на български лични документи;

Вписването в регистъра на населението като административна услуга се извършва по реда и условията за българските граждани. Подаването на документите се извършва пред органите на Министерството на вътрешните работи при спазване на Закона за българските лични документи.

в) Избор на личен лекар;

Практическото изпълнение на задължението се изразява в информиране на лицето за общопрактикуващите лекари на територията на общината, упътване до лекарския кабинет за консултация по необходимите документи, съдействие при тяхната подготовка и записване. Възможно е за целта да се наложи прехвърляне на здравните осигуровки от ЛНЧ на ЕГН на лицето. За целта е необходимо да се потърси съдействие от Държавната агенция за бежанците за прехвърлянето на данните за изплатените до момента помощи чрез съответната териториална дирекция на Националната агенция по приходите.

г) Регистрация в дирекция "Бюро по труда";

Всеки чужденец, който не работи и желае да започне работа, има право да се регистрира като безработен по реда и условията на Закона за насърчаване на заетостта. Практическото изпълнение на задължението се изразява в упътване на лицето до седалището на дирекция "Бюро по труда" за консултация по необходимите документи, съдействие при тяхната подготовка и извършване на регистрацията.

д) насочване към дирекция "Социално подпомагане" - при необходимост;

Регистрацията като безработни в дирекции "Бюро по труда" и търсенето на работа са изисквания, за да могат лицата да кандидатстват за отпускане на социални помощи по Закона за социално подпомагане. Държавната агенция за бежанците издава удостоверение на чужденците със статут на бежанец или хуманитарен статут, които не разполагат с необходимите документи, удостоверяващи правото им на социално подпомагане. Съгласно Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане чужденците със статут на бежанец или хуманитарен статут, които са регистрирани в дирекции „Бюро по труда“ в тримесечен срок след връчване на решението за предоставяне на статут, могат да подадат молба за отпускане на месечна социална помощ, без да важи изискването за изтичане на 6 месеца от регистрацията в дирекция „Бюро по труда“ преди кандидатстването за социални помощи. Изискването за полагане на общественополезен труд от безработни лица в трудоспособна възраст, които получават месечна помощ по чл. 9 от Закона за социално подпомагане и не са включени в програмите за заетост по чл. 12б от същия закон, както и свързаните с тях санкции при отказ от полагане на общественополезен труд, не се прилагат спрямо чужденците със статут на бежанец или хуманитарен статут за периода на участие в програми и проекти, съдържащи мерки за интеграция.

е) достъп до други административни услуги;

Практическото изпълнение на задължението се изразява в съдействие на чужденеца за заявяване и ползване на административни услуги, предоставяни от общината - удостоверение за идентичност на имена, удостоверение за семейно положение, адресна регистрация и/или издаване на удостоверение за постоянен или настоящ адрес, предоставяне на технически услуги и др.

4). Осигуряване и контролиране на задължителната предучилищна подготовка на децата и задължителното училищно обучение на учениците до 16-годишна възраст;

Практическото изпълнение на задължението се изразява в съдействие на чужденеца за записване на децата в общинска детска градина/училище и информирането му относно неблагоприятните последици при непосещаването им – глоби по Закона за предучилищното и училищното образование и прекратяване на споразумението.

5). Заплащане на здравни осигуровки за всяко лице, за което е сключено споразумение за интеграция, за периода до започване на работа, но не по-късно от срока на споразумението;

Заплащането ще се извършва от общината на база средства от източниците по чл. 18 от Наредбата и по реда и условията, приложими за българските граждани.

6). Организиране на обучение по български език съобразно споразумението за интеграция и индивидуалния интеграционен план на чужденеца;

При организирането на обучение по български език за възрастни лица следва да се имат предвид предложенията в т. 3 от раздел 2.2. по-горе. За тази цел общината може да предостави помещение, където да се осъществява обучението.

При изпълнението на задължението спрямо деца и ученици, търсеци или получили международна закрила в страната по реда на Закона за убежището и бежанците, следва да се има предвид, че съгласно Наредба № 6 от 11.08.2016 г. за усвояването на българския книжовен език (ДВ, бр. 67 от 26.08.2016 г., в сила от 1.09.2016 г.) на тези деца се осигуряват допълнителни условия за изучаване на български език в рамките на тяхното обучение в държавно или общинско училище, които са част от съответния държавен образователен стандарт. Записването на лица, търсеци и получили международна закрила, в държавни и общински училища ще се извършва по Наредба за условията и реда за приемане и обучение на лицата, търсеци и получили международна закрила, която предстои да бъде приета през 2017 г.

7). **Предоставяне на месечна помощ за деца, записани в подготвителна група за задължителна предучилищна подготовка**, в размер, определен за българските деца в Закона за държавния бюджет за съответната година;

8). **Контролиране изпълнението на споразумението за интеграция;**

Практическото изпълнение на задължението може да се осъществи чрез проверки по собствена инициатива на определеното от кмета на общината длъжностно лице или по сигнал на лице/институция, предоставящи/контролиращи услугата, чийто ползвател е чужденецът. Би могло да се обмисли създаване на координационен механизъм (споразумение за сътрудничество) между общината и териториалните поделения на съответните държавни органи за своевременно установяване и взаимно информиране относно случаи на неизпълнение на заложените в споразумението мерки за интеграция както от страна на чужденеца, така и от страна на кмета на общината.

9). **Отчитане изпълнението на дейностите, заложи в споразумението за интеграция и индивидуализирани в подписаното споразумение за интеграция и в изготвения индивидуален интеграционен план.**

Практическото изпълнение на задължението може да се осъществи чрез периодично изготвяне на доклади от длъжностното лице за напредъка по изпълнение на споразумението – напр. тримесечни, шестмесечни или с по-голяма честота, с конкретни предложения за подобряване на изпълнението. На чужденеца също следва да се даде възможност за включване на предложения в доклада, които след преценка да бъдат реализирани в срока на споразумението.

Предвид разнообразния характер на задълженията на кмета на общината е препоръчително да се ползва предоставената от Наредбата възможност за определяне на длъжностно лице, което текущо да съблюдава и контролира изпълнението на споразумението за интеграция. За тази цел то следва да изготвя лично дело на чужденеца, което да улеснява проследяването и контрола по изпълнението на споразумението за интеграция. Примерен образец е предложен в Приложение №1. Добре е по възможност това лице да ползва език, който чужденецът разбира. В случаите, когато това не е възможно, може да се обмисли наемане на лице медиатор, владеещо разбираем за чужденеца език, което да подпомага длъжностното лице при изпълнение на споразумението.

Наредбата не предвижда осигуряване на средства за заплащане на труда на медиаторите. За тази цел може да се идентифицират доброволци или други лица от общността, както и да се потърси съдействие от ДАБ, НПО и др.

Задължения на чужденеца:

При изпълнение на споразумението за интеграция чужденецът се задължава:

- 1). да изпълнява задълженията си, предвидени за постигане на целите, заложи в индивидуалния интеграционен план;
- 2). да уведоми общината за настъпване на обстоятелства, които налагат промяна на индивидуалния интеграционен план;
- 3). да осигури посещаването на общинска или държавна детска градина, съответно на училище, от непълнолетните членове на своето семейство;
- 4). да ползва осигуреното му жилище с грижата на добър стопанин;
- 5). да приеме предложената му подходяща работа и/или включване в програми и мерки за заетост и обучение на възрастни, както и в програми и проекти с интеграционна насоченост.

Чужденецът има право да направи възражения пред общината за частично или пълно неизпълнение на дейност от споразумението за интеграция.

При промяна на адресната си регистрация по настоящ адрес чужденецът има право еднократно по своя инициатива да сключи ново споразумение с друга община за срок, не по-голям от оставащото време за изпълнение на първото споразумение.

Съблюдаването на изпълнението на задълженията на чужденеца изисква въвеждане на ефективен механизъм за контрол – виж т. 8 от раздел 2.3.

Партньори при изпълнение на споразумението

Наредбата дава възможност за създаване на партньорства между общините, международните и неправителствените организации, Национално представителните организации на работодателите и Националната занаятчийска камара за изпълнение на споразумението за интеграция. Препоръчително е да се обмисли сключване на споразумение за сътрудничество или други форми на взаимодействие, които биха предоставили допълнителни възможности и ползи на общината от интегрирането на чужденците. Например, разкриването на допълнителни курсове по професионална квалификация или ключови компетентности за местното население, въвеждане на по-гъвкави форми на заетост в определени компании, възможности за развитие на проекти, които да благоприятстват социално-икономическото състояние на местната общност и др.

2.4. Прекратяване

Общи основания за прекратяване – прекратяване от всяка от страните

Споразумението за интеграция се прекратява:

- 1). при смърт на чужденеца;
- 2). по взаимно съгласие между общината и чужденеца;
- 3). когато чужденецът е осъден с влязла в сила присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода;
- 4). при отнемане или прекратяване на предоставената международна закрила с влязло в сила решение;
- 5). при настъпване на обстоятелства, които водят до невъзможност за изпълнението на заложените в споразумението дейности;
- 6). при неизпълнение на дейности от споразумението по вина на чужденеца или общината.

В случаите по т. 1, 3, 4 и 5 споразумението продължава да се изпълнява по отношение на останалите членове на семейството на чужденеца.

Основания за едностранно прекратяване от кмета на общината при виновно поведение на чужденеца

- 1). системно нарушаване на обществения ред;
- 2). неизпълнение на задълженията по споразумението и мерките, заложи в индивидуалния интеграционен план;
- 3). отказ от предложена подходяща работа и/или включване в програми и мерки за заетост и обучение на възрастни.

Соглед поемането на финансови и други права и задължения е необходимо прекратяването да се извършва чрез отправяне на писмено волеизявление до другата страна.

3. Финансиране на мерките по интеграция

Съгласно Наредбата източниците за финансиране на мерките по интеграция са:

- 1). Европейски фондове, като Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, оперативни програми по Европейския социален фонд и Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионният фонд, Фондът за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и др.;
- 2). Международни и чуждестранни финансови инструменти като Норвежкия финансов механизъм и др.;
- 3). Международни институции и организации;
- 4). Национално финансиране.

Препоръчително е общините да извършват текущ преглед на поканите за представяне на проектни предложения, публикувани от Управляващите органи на Европейски фондове и Оперативни програми: МВР (Фонд „Убежище, миграция и интеграция“), МТСП (ОПРЧР), МОН (НОИР), МРРБ (ОПРР), които финансират и мерки за интеграция на чужденци като част от проектните дейности. Предвиждането на дейности по интеграция на чужденци би увеличило шансовете за одобряване и последващо финансиране на различни проектни предложения на общината, включително и по проекти, чиято основна целева група са български граждани. Общините могат да търсят партньорства с ВКБООН и БЧК с оглед възможности за осигуряване на техническа и/или финансова подкрепа за интеграционни дейности, попадащи в обхвата на Наредбата.

Мерките и дейностите за интеграция на чужденци, получили международна закрила **след преместване или презаселване**, се финансират по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“. Средствата се предоставят целево от дирекция „Международни проекти“ на Министерството на вътрешните работи на базата на сключено споразумение с Националното сдружение на общините в Република България.

Предстои сключване на споразумение между МВР и НСОРБ за финансиране мерките за интеграция на чужденците, получили международна закрила след **преместване или презаселване**.

III. Приложения

Приложение №1 - Примерни образци и документи

ПРИМЕРЕН ОБРАЗЕЦ НА СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ

Днес,..... 20..... г. в гр., на осн. чл. 7, ал. 1 от Наредба за условията и реда за сключване, изпълнение и прекратяване на споразумение за интеграция на чужденци с предоставено убежище или международна закрила (наричана по-долу „Наредба“), между

1.....-Кметна община....., ЕИК....., адрес....., от една страна

и

2., гражданин на, получил хуманитарен/бежански статут с решение №...../ г. на председателя на ДАБ,

След получаване на документ за самоличност от чужденеца, тук следва да се допълнят и данните от този документ – постоянен адрес, ЕГН, номер и дата на издаване.

наричан по-долу ЧУЖДЕНЕЦ, от друга страна,

СЕ СКЛЮЧИ НАСТОЯЩОТО СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СЛЕДНОТО:

I. ПРЕДМЕТ И СРОК НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

Чл.1. Кметът на общината предоставя и прилага на територията на общината мерки за интеграция на чужденеца съгласно индивидуалния му интеграционен план – неразделна част от настоящото споразумение, а чужденецът се съгласява и приема да участва в тяхното изпълнение, при уговорените срокове и условия.

Чл. 2. Споразумението се сключва за срок от една година.

II. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СТРАНИТЕ

Чл. 3 (1) Кметът на общината се задължава да:

- организира приемането и жилищното настаняване на чужденеца и членовете на неговото семейство;
- предоставя материална или финансова помощ за посрещане на основни битови нужди на чужденеца и членовете на неговото семейство съобразно индивидуалния интеграционен план;
- оказва съдействие на чужденеца и членовете на неговото семейство за:
 - вписване в регистъра на населението;
 - подаване на заявление за издаване на български лични документи;
 - избор на личен лекар;
 - регистрация в дирекция “Бюро по труда”;
 - насочване към дирекция “Социално подпомагане” при необходимост;
 - достъп до други административни услуги;
- осигурява и контролира задължителната предучилищна подготовка на децата и задължителното училищно обучение на учениците до 16-годишна възраст;
- заплаща здравни осигуровки за всяко лице, за което е сключено споразумение за интеграция, за периода до започване на работа, но не по-късно от срока на споразумението;

6. организира обучение по български език съобразно споразумението за интеграция и индивидуалния интеграционен план на чужденеца;
7. предоставя месечна помощ за деца, записани в подготвителна група за задължителна предучилищна подготовка, в размер, определен за българските деца в Закона за държавния бюджет за съответната година;

8. ...
 9. ...
- Посочват се другите мерки за интеграция, заложи в индивидуалния интеграционен план.*

... отчита изпълнението на дейностите съгласно споразумението и индивидуалния интеграционен план.

- (2) Кметът на общината контролира дейностите съгласно споразумението и индивидуалния интеграционен план.
- (3) Кметът на общината има право да прекрати едностранно изпълнението на споразумението, когато чужденецът:
 - а) системно нарушава обществения ред;
 - б) не изпълнява задълженията по споразумението и мерките, заложи в индивидуалния интеграционен план;
 - в) откаже да приеме предложената му подходяща работа и/или включване в програми и мерки за заетост и обучение на възрастни.
- (4) Кметът на общината може със заповед да определи длъжностно лице за изпълнение на дейностите по ал.1 и ал.2.

Чл. 4. (1) Чужденецът се задължава да:

1. изпълнява задълженията си, произтичащи от мерките за интеграция, заложи в споразумението и в индивидуалния интеграционен план;
 2. уведоми общината за настъпване на обстоятелства, които налагат промяна на индивидуалния интеграционен план;
 3. осигури посещаването на общинска детска градина, съответно на училище, от непълнолетните членове на своето семейство;
 4. ползва предоставеното му жилище с грижата на добър стопанин;
 5. приеме предложената му подходяща работа и/или включване в програми и мерки за заетост и обучение на възрастни, както и в програми и проекти с интеграционна насоченост.
- (2) Чужденецът има право да направи възражения пред общината за частично или пълно неизпълнение на мярка от споразумението за интеграция.

III. ФИНАНСИРАНЕ НА МЕРКИТЕ ПО СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ИНТЕГРАЦИЯ

Чл. 5. Изпълнението на мерките за интеграция по чл. 3, ал. 1 се финансира от източниците и при условията на чл. 18 от Наредбата.

IV. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

Чл.6. (1) Споразумението се прекратява:

1. при смърт на чужденеца;
2. по взаимно съгласие между общината и чужденеца;
3. когато чужденецът е осъден с влязла в сила присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода;
4. при отнемане или прекратяване на предоставената международна закрила с влязло в сила решение;
5. при настъпване на обстоятелства, които водят до невъзможност за изпълнението на заложените в споразумението дейности;

б. при неизпълнение на дейности от споразумението по вина на чужденеца или общината.

(2) В случаите по т. 1, 3, 4 и 5 споразумението продължава да се изпълнява по отношение на останалите членове на семейството на чужденеца.

V. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.7. Настоящото споразумение може да бъде изменено или допълнено по взаимно съгласие на страните, изразено в писмена форма.

Чл.8. Кореспонденцията между страните се води на посочените в споразумението адреси.

Чл.9. Чужденец, променил своя адрес, се задължава да уведоми кмета на общината. При неуведомяване, изпратените известия по споразумението се считат редовно връчени.

Чл.10. Настоящото споразумение се съставя в два еднообразни екземпляра, по един за всяка една от страните.

Чужденецът декларира, че е запознат на разбираем за него език със съдържанието на споразумението и приема клаузите му.

Дата:

Чужденец:
(Име и подпис)

Кмет на община:
(Име, подпис и печат)

Преводач:
(Име и подпис)

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ

ИНДИВИДУАЛЕН ИНТЕГРАЦИОНЕН ПЛАН
НА ЧУЖДЕНЕЦ С ПРЕДОСТАВЕНО УБЕЖИЩЕ ИЛИ МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Име:

ЛНЧ/ЕГН:

Страна на произход:

Решение на ДАБ за:

• статут на бежанец

• хуманитарен статут

№...../..... г.

I. Информация за лицето и семейството му в страната

1. Лични данни:

Фамилия	
Собствено име	
Други имена	
Пол	мъж ☐ жена ☐
Дата на раждане	
Семейно положение	сам/а ☐ женен/а ☐ разделен/а ☐ разведен/а ☐ вдoveц/ица ☐

2. Езикови познания

	Говорим	Писмен
Български език	☐	☐
Майчин език	☐	☐
Друг език	☐	☐

3. Образование и професионална квалификация

Образование (най-висока степен и има ли със себе си диплома):	
Професионална квалификация (притежава ли документ)	
Какво е работил в страната на произход:	
Продължителност на трудовия стаж:	

4. Материално положение.

Имали доходи и ако има - от какво: трудова дейност, фирма или др. парични трансфери, спестявания.
Моля посочете:

5. Здравен статус.

Моля посочете всяка болест и/или здравни оплаквания, посочени от лицето...

6. Съпруг/а (ако придружава лицето):

Фамилия	
Собствено име	
ЛНЧ/ЕГН	
Пол	мъж ☐ жена ☐
Дата на раждане	
Страна на произход	

7. Информация за малолетни и непълнолетни деца, придружаващи лицето

Фамилия	
Собствено име	
ЛНЧ/ЕГН	
Пол	мъж ☐ жена ☐
Дата на раждане	
Страна на произход	
Здравни нужди, вкл. направени имунизации	
Завършен клас (има ли със себе си документ за завършен клас)	

Копирай и прилагай – ако има повече деца!

8. Възрастни родители, или пълнолетни роднини, които не могат да се грижат сами за себе си, поради болест, инвалидност и др., придружаващи лицето:

Фамилия	
Собствено име	
ЛНЧ/ЕГН	
Пол	мъж ☐ жена ☐
Дата на раждане	
Специфични нужди и здравен статус	

II. Интеграционни мерки

- осигуряване на жилищно настаняване на лицето и неговото семейство;
- записване в детска градина и държавно или общинско училище на деца, подлежащи на задължителна предучилищна и училищна подготовка;
- провеждане на обучение по български език;
- здравно осигуряване и обслужване;
- професионално ориентиране и включване в обучение на възрастни;
- включване в програми и мерки за заетост и обучение;
- информиране и предлагане на обявени свободни работни места;
- други мерки, по преценка на приемащата община ... (посочете)

Телефон и електронна поща за връзка: ...

Чужденецът декларира, че е запознат на разбираем за него език със съдържанието на мерките, включени в индивидуалния интеграционен план.

Дата:

Чужденец:
(Име и подпис)

Кмет на община:
(Име, подпис и печат)

Преводач:
(Име и подпис)

Забележка: При изготвяне на индивидуалния интеграционен план трябва да се имат предвид декларираните от получилия закрила негови или на членове на семейството му специфични нужди или уязвимост:

Име на члена на семейството:

Бременност	☐
Лице с увреждания	☐
Лице с тежки здравословни проблеми	☐
Възрастен	☐
Самотен родител	☐
Лице с психично разстройство	☐
Жертва на изтезание, изнасилване или друга тежка форма на психическо, физическо, сексуално или друго насилие	☐
Друга уязвимост/специални нужди (непосочени по-горе)	☐

ПРИМЕРЕН ОБРАЗЕЦ НА ЛИЧНО ДЕЛО НА ЧУЖДЕНЕЦА

За всички лица, подписали Споразумение за интеграция, е препоръчително да се създава и води Лично дело. Личното дело отразява степента и обема на изпълнението на мерките за интеграция, заложен в Споразумението.

ЛИЧНО ДЕЛО

на....., л.к. №....., изд. на
от МВР с ЕГН, постоянен адрес: гр./с,
ул. №..... бл, вх., ет., ап., подписал
споразумение за интеграция №...../..... г.

1. Осигуряване на жилищно настаняване на лицето, получило закрила, и неговото семейство

В личното дело се записва адресът, на който първоначално е настанено лицето, като се отбелязва дали то е регистрирано на него като на постоянен или като на настоящ адрес. Отбелязва се заплащаният наем и кой го заплаща. В „Примери за добри практики“ е посочен механизмът, по който са заплащани наемите в Националните програми за интеграция на бежанците в Република България за периода 2005 – 2013 г.

При промяна на адреса или наема обстоятелството се отразява в личното дело.

2. Записване в детска градина и държавно или общинско училище на деца, подлежащи на задължителна предучилищна и училищна подготовка

Отразява се къде са записани децата – детска градина, училище и в кой клас. При промяна на учебното заведение обстоятелството се отразява в личното дело. Наблюдаващият изпълнението на интеграционното споразумение периодично проследява дали децата посещават учебните часове и в случай на безпричинни отсъствия провежда разговор с чужденеца и при продължаваща практика прави предложение за прекратяване на споразумението.

3. Провеждане на обучение по български език

Всяка община сама определя формата и начина на провеждане на обучението по български език. В „Примери за добри практики“ е посочен механизмът, по който е организирано обучението по български език в Националните програми за интеграция на бежанците в Република България за периода 2005 – 2013 г., а именно – провеждане на ежедневно обучение (4 учебни часа) в продължение на определен период от време, като за всеки присъствен ден се заплаща дневна стипендия в размера, предвиден в Националния план за насърчаване на заетостта за съответната година. Ежемесечно се отразява получената сума и източникът на финансиране.

Наблюдаващият изпълнението на интеграционното споразумение периодично проследява дали лицата посещават учебните часове и при определен брой безпричинни отсъствия дава предложение за прекратяване на споразумението.

4. Здравно осигуряване и обслужване

В личното дело се отбелязва името и практиката на всеки лекар и стоматолог, ангажиран с член на семейството. Отразява се всяка промяна на личните лекари и стоматолози.

5. Професионално ориентиране и включване в обучение на възрастни

След насочването на лицата към „Бюро по труда“ се проследява дали им е предложен курс по квалификация или преквалификация, за какъв срок, с какво финансиране. Данните за участието на всеки член от семейството в такива курсове се отразяват ежемесечно, като се посочват и получените суми.

6. Включване в програми и мерки за заетост и обучение

Отбелязва се включването и участието на сключилите Споразумение за интеграция във финансирани от държавата или изпълнявани от общината проекти по създаване и квалифициране на работната сила, като се посочват и получените суми, ако има такива.

7. Информирание и предлагане на обявени свободни работни места

Посочват се предложените отговарящи на квалификацията на лицето работни места и съответно дали лицето се е съгласило да ги заеме и причини за отказ, ако има такъв.

8. Други мерки, по преценка на приемащата община ... (посочете)

Проследяват се мерките и се отразяват резултатите.

Телефон и електронна поща за връзка: ...

ПРИМЕРЕН ОБРАЗЕЦ НА ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА СКЛЮЧВАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ

До
Председателя на
Държавната агенция за бежанците
при Министерския съвет

ЗАЯВЛЕНИЕ

по чл. 2, ал.1 от
Наредбата за условията и реда за сключване, изпълнение и прекратяване на споразумение за интеграция на чужденци с предоставено убежище или международна закрила

Уважаеми г-н/г-жо Председател,

С настоящото заявявам желание за сключване на споразумение за интеграция с ... бр. чужденци с предоставено убежище или международна закрила.

Моля в тридневен срок от вписване на настоящото заявление в регистъра по чл. 4 от Наредбата да ми бъдат предоставени интеграционните профили на чужденците с предоставено убежище или международна закрила, които желаят да сключат споразумение за интеграция.

Приложение: информация за община и описание на мерките за интеграция.

Дата:

Кмет на община:
(Име, подпис и печат)

ПРИМЕРЕН ОБРАЗЕЦ НА ИНФОРМАЦИЯ И МЕРКИ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ
(ЧЛ.2, АЛ.2 ОТ НАРЕДБАТА)

ИНФОРМАЦИЯ И МЕРКИ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ

ОБЩИНА

1. **Обща информация за общината** (местоположение, брой жители, икономика и др.);
2. **Жилищен фонд** – възможности за жилищно настаняване в населените места на територията на общината в жилища – общинска, държавна, частна собственост.

Относно данните за жилищата частна собственост – виж т. 2.3. от Наръчника.

3. Здравеопазване

- брой регистрирани индивидуални изпълнители на медицинска и стоматологична помощ в населените места на територията на общината;
- брой, разположение и вид на лебечните заведения за доболнична и болнична помощ в населените места на територията на общината.

4. Образование

- брой и разположение на общинските детски градини и държавните/общинските училища в населените места на територията на общината.

5. Социални заведения и услуги

- вид, брой и разположение на заведенията за социални услуги в населените места на територията на общината;
- вид на оказваните социални услуги в заведенията за социални услуги;
- наличие на територията на общината на НПО в областта на предоставянето на социални услуги.

6. Възможности за трудова заетост и професионална квалификация в населените места на територията на общината чрез:

- национални и местни мерки и програми за заетост;
- проекти, финансирани от фондовете на ЕС;
- други международни проекти и програми.

7. Друга информация и свързани мерки за интеграция ... (описание).

Дата:

Кмет на община:
(Име, подпис и печат)

СПИСЪК НА НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

(Приложеният списък не е изчерпателен и съдържа най-често прилаганите относими нормативни актове)

I. МЕЖДУНАРОДНОПРАВНИ АКТОВЕ ЗА ЗАЩИТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА И СВОБОДИ НА ЧОВЕКА

1. Всеобща декларация за правата на човека от 10.12.1948 г.
2. Международен пакт за граждански и политически права от 16.12.1966 г.
3. Международен пакт за икономически, социални и културни права от 16.12.1966г.
4. Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи от 04.11.1950 г.
5. Конвенция за статута на бежанците от 28.07.1951 г.
6. Конвенция за статута на апатридите от 28.09.1954 г.
7. Декларация за премахване на всички форми на нетърпимост и дискриминация, основани на религиозна принадлежност или убеждения от 25.11.1981 г.
8. Конвенция за правата на детето от 20.11.1989 г.
9. Договор за Европейския съюз и Договор за функционирането на Европейския съюз.
10. Харта на основните права на Европейския съюз.

II. АКТОВЕ НА ЕС

1. Регламент (ЕС) №514/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за определяне на общи разпоредби за фонд "Убежище, миграция и интеграция" и за инструмента за финансово подпомагане на полицейското сътрудничество, предотвратяването и борбата с престъпността и управлението на кризи.
2. Регламент (ЕС) № 516/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за създаване на фонд "Убежище, миграция и интеграция" и за изменение на Решение 2008/381/ЕО на Съвета и отмяна на решения № 573/2007/ЕО и № 575/2007/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Решение 2007/435/ЕО на Съвета.
3. Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13.12.2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (преработен текст).
4. Решение (ЕС) 2015/1523 на Съвета от 14 септември 2015 г. за установяване на временни мерки в областта на международната закрила в полза на Италия и Гърция.
5. Решение (ЕС) 2015/1601 на Съвета от 22 септември 2015 г. за установяване на временни мерки в областта на международната закрила в полза на Италия и Гърция.

III. НАЦИОНАЛНА ПРАВНА УРЕДБА

1. КОНСТИТУЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
2. КОДЕКСИ
 - 2.1. Кодекс за социално осигуряване
 - 2.2. Кодекс на международното частно право
 - 2.3. Кодекс на труда
 - 2.4. Семейен кодекс

3. ЗАКОНИ

- 3.1. Закон за убежището и бежанците
- 3.2. Закон за българските документи за самоличност
- 3.3. Закон за българското гражданство
- 3.4. Закон за гражданската регистрация
- 3.5. Закон за занаятите
- 3.6. Закон за здравното осигуряване
- 3.7. Закон за предучилищното и училищното образование
- 3.8. Закон за професионалното образование и обучение
- 3.9. Закон за насърчаване на заетостта
- 3.10. Закон за общинската собственост
- 3.11. Закон за семейни помощи за деца
- 3.12. Закон за собствеността
- 3.13. Закон за социално подпомагане
- 3.14. Закон за чужденците в Република България
- 3.15. Закон за закрила на детето

4. ПРАВИЛНИЦИ

- 4.1. Правилник за дейността на Съвета по гражданството при Министерството на правосъдието
- 4.2. Правилник за издаване на българските документи за самоличност
- 4.3. Правилник за прилагане на Закона за насърчаване на заетостта
- 4.4. Правилник за прилагане на Закона за семейни помощи за деца
- 4.5. Правилник за прилагане на Закона за социално подпомагане
- 4.6. Правилник за прилагане на Закона за чужденците в Република България
- 4.7. Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето

5. НАРЕДБИ

- 5.1. Наредба за условията и реда за сключване, изпълнение и прекратяване на споразумение за интеграция на чужденци с предоставено убежище или международна закрила (ДВ, бр. 65 от 19.08.2016 г.)
- 5.2. Наредба № 6 от 11.08.2016 г. за усвояването на българския книжовен език (ДВ, бр. 67 от 26.08.2016 г., в сила от 1.09.2016 г.)
- 5.3. Наредба № 11 от 01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците (ДВ, бр. 74 от 20.09.2016 г., в сила от 20.09.2016 г.)

6. РЕШЕНИЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

- 6.1. РМС №263/12.04.2016 година за одобряване на рамка на национален механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по презаселване.
- 6.2. Решение №858/04.11.2015 г. за одобряване на рамка на национален механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по решение (ЕС) 2015/1523 на съвета от 14 септември 2015 година и по решение (ЕС) 2015/1601 на Съвета от 22 септември 2015 г.
- 6.3. Рамка на националния механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по решение 2015/1523/ЕС и решение 2015/1601/ЕС.

III. СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ

Национална стратегия в областта на миграцията, убежището и интеграцията 2015-2020 г.

**СПИСЪК НА НПО И ДРУГИ ОРГАНИЗАЦИИ, ПРЕДОСТАВЯЩИ УСЛУГИ И ПОДКРЕПА НА ЛИЦА С ПРЕДОСТАВЕНО УБЕЖИЩЕ ИЛИ
МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА**

Държавна агенция за бежанци)

Адрес: 114 Б, бул. „Мария Луиза“, София
 Web: www.saref.government.bg
 Email: sar@saref.government.bg
 Тел.: +359 2 80 80 901

Върховен комисариат на ООН за бежанците

Адрес: пл. „Позитано“ 2, София
 Web: www.unhcr.bg
 Email: bulso@unhcr.org
 Тел.: +359 2 980 24 53

Информационен център на ВКБООН и БЧК

Адрес: бул. „Ев. и Хр. Георгиеви“ 165, София

Български Червен кръст

Адрес: бул. „Джеймс Баучър“ 76, София
 Web: www.redcross.bg
 Email: m.stoyanova@redcross.bg
 Тел.: +359 2 81 64 709

Български съвет за бежанци и мигранти

Адрес: бул. „Джеймс Баучър“ 76, София
 Тел.: +359 885 896 146
 Web: www.bcrm-bg.org
 Email: bgrc@bulrefcouncil.org
 Тел.: +359 2 427 17 43

УНИЦЕФ

Адрес: бул. „Дондуков“ 87, етаж 2, София
 Web: www.unicef.bg
 Тел.: +359 2 96 96 208

Български хелзинки комитет (БХК)

Адрес: ул. „Узунджовска“ 1, София
 Web: www.bghelsinki.org
 Email: refunit@bghelsinki.org
 Тел.: +359 2 981 33 18, +359 2 980 20 49

Съвет на жените бежанки

Адрес: ул. „Бачо Киро“ 52, София
 Web: www.crw-bg.org
 Email: l.awanis@crw-bg.org
 Тел.: +359 878 136 321

Фондация за достъп до права

Web: www.farbg.eu
 Email: valeria.ilareva@farbg.eu

Център за правна помощ „Глас в България“

Адрес: ул. „Триадица“ 5Б, ет. 2, офис 226
 Web: www.centerforlegalaid.com
 Email: daskalova.diana@gmail.com
 Тел.: + 359 894 760 180

Каритас – София, ЦСРИ „Св. Анна“

Адрес: ул. „Струма“ 1, София
 Web: www.caritas.bg
 Email: info@caritas.bg
 Тел.: +359 2 869 63 35

Си Ви Ес - България

Web: www.cvs-bg.org
 Email: office@cvs-bg.org
 Тел.: +359 2 989 98 46

Фондация „Център Надя“

Адрес: ул. „Княз Борис I“ 166, София
 Web: www.centrenadja.org
 Email: centrenadja@abv.bg
 Тел.: +359 2 981 93 00

Международна организация по миграция

Адрес: ул. „Цар Асен“ 77, София
 Web: www.iom.bg
 Email: iomsofia@iom.int
 Тел.: +359 2 939 47 74

Сдружение „Нагоре“

Адрес: Стара Загора
 Email: upwardsbg@gmail.com
 Тел.: +359 899 985 405

Рийчаут.БГ

Адрес: ж.к. „Люлин“ 8, ул. „Годеч“ 43
 Web: www.reachout.bg
 Email: info@reachout.bg
 Тел: +359 888 770 297, +359 2 426 92 28

Център за социална рехабилитация и интеграция на възрастни правонарушители и лица със статут на бежанци

Адрес: ул. „Димитър Цончев“ 11, Пловдив
 Email: csri_pravonarushiteli@dir.bg
 Тел.: +359 884 544 301

ДОБРИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ИНТЕГРАЦИЯТА НА МЕСТНО НИВО НА ЛИЦА С ПРЕДОСТАВЕНО УБЕЖИЩЕ ИЛИ МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА**България**

1. Пример за добра практика, приложена в България, е изпълнението на трите тригодишни Национални програми за интеграция на бежанците (НПИБ) в Република България в периода 2005 – 2013 година. Програмите са предвидени за приблизително 100 лица годишно – 60 възрастни и 40 деца и всяка година са централно финансирани от държавния бюджет. В този период средният брой на лицата, получили международна закрила всяка година, е около 250 души. В нито една от годините броят на желаещите да участват не достига предвидените 100 лица. Повечето от получените закрила се устройват самостоятелно или напускат страната. Много от регистрираните в програмите ги напускат преждевременно – добили самочувствието сами да се грижат за собствените си интереси. НПИБ се изпълняват само в столицата.

Финансирани по НПИБ са следните дейности:

- Жилищно настаняване

Лицата, включени в НПИБ, сами намират подходящи жилища или ползват услугите на медиатори от НПО (БЧК), които съдействат за намиране на жилища. С посредничеството на медиаторите се сключва договор с наемодателя, копие от който остава в личното дело на бежанеца. Интеграционна комисия, проследяваща изпълнението на интеграционния план, определя размера на наема, който се финансира по НПИБ. През последната година на програмата наемът е съответно 170 лв. за само лице, 300 лв. за две съжителстващи лица, 370 лв. за 3 лица и 450 лв. за 4 и повече съжителстващи лица.

Когато лицата разполагат със собствени средства, те могат да си наемат жилище с по-висок наем, но разликата не се доплаща от бюджета на програмата.

При влизане в програмата всяко домакинско получава еднократна целева помощ в размер до сумата, определена за годината в Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане (325 лв.) за покриване на основни нужди и осигуряване на вещи от първа необходимост.

- Провеждане на обучение по български език

Курсът по български език се провежда в Интеграционния център на Държавната агенция за бежанците (ДАБ). Все още няма утвърдени от МОН учебници. През последните години се ползват учебници, разработени от Каритас – България специално за нуждите на търсещите и получили закрила за равнище А1 и А2 по Общата европейската езикова рамка. Могат да бъдат намерени на адрес:

<http://caritas.bg/bg/what-we-do/documents/documents/item/3834-dostap-manual>

<http://www.caritas.bg/Documents/Izdania/Dostap/A1-Bulgaria.pdf>

<http://www.caritas.bg/Documents/Izdania/Dostap/A2-Bulgaria.pdf>

За всеки присъствен ден в курса по български език на участниците се изплаща дневна стипендия, съобразена със сумите, предвидени в Плана за насърчаване на заетостта за съответната година. Курсът е с продължителност 6 месеца. Участниците получават сертификат за ниво на владеене на български език.

- Здравно осигуряване

Лицата се осигуряват от бюджета на програмата за целия срок на участието в нея.

- Професионална квалификация и преквалификация

В Интеграционния център на ДАБ се провеждат курсове по няколко професии, като на участниците се изплаща дневна стипендия, съобразена със сумите, предвидени в Плана за насърчаване на заетостта за съответната година. След полагане на изпит участниците получават сертификат за владене на част от професия.

Интеграционните програми се наблюдават от Интеграционна комисия, в която участват служители на ДАБ (институцията натоварена да провежда програмите и отговаряща за бюджета им), неправителствени организации, ВКБООН и др. Интеграционната комисия одобрява индивидуалните интеграционни планове и предлага на председател на ДАБ прекратяване на договорите с лицата, които не спазват изискванията в договора за интеграция.

- Грижа за децата

На лицата се оказва съдействие за записване на децата в детска градина и групите за предучилищна подготовка, като от бюджета на програмата се заплащат таксите за детска градина, както и сумите, предвидени за българските деца, за еднократна помощ при записване в първи клас.

През 2014 г. Интеграционният център на ДАБ при МС е закрит с промяна в Устройствения правилник на институцията.

2. През месец април 2016 г. започна изпълнението на мини пилотна интеграционна програма за 40 човека, получили международна закрила в България, финансирана от ВКБООН и реализирана от БЧК.

Основните дейности, заложи в проекта, са курсове по български език ниво А1 и А2, професионално обучение, превод и легализация на документи, осигуряване на допълнителни уроци по български език за деца, записани в училище, както и записване (заплащане) в детски градини/ ясли или заплащане на почасова забавачница за малки деца, докато родителите им са на курс по български език. На участниците се предоставя карта за градски транспорт, учебни помагала, както и покриване на разходите за здравни осигуровки.

Социален работник отговаря за организирането, прилагането и проследяването на интеграционните мерки, подкрепя бенефициентите в тяхната социална и културна адаптация и подпомага в тяхното професионално реализиране.

Финландия:

Местните власти и общините играят важна роля в прилагането на политиката в областта на образованието. Те финансират и предоставят възможност за получаване от предучилищно до политехническо образование чрез национална мрежа от образователни институции. В Хелзинки се работи по инвестиционна програма за образователна инфраструктура на стойност 294 милиона евро за 2013-2016 г. и с участието на 25% от всички общински учебни заведения.

Франция:

Съществува Служба по имиграция и интеграция към МВР от 15 души: 8 държавни служители, 5 експерти, 2 души административен персонал, която работи в сътрудничество с префектурите, прилагащи националните политики на местно ниво (полиция и противопожарни служби, разрешения за работа, фирмени регистрации и др.).

Подкрепа за интеграция се предоставя 5 години.

Механизъм за интеграция: От 2007 г. всички мигранти, включително бежанците, са задължени да подпишат договор за прием и интеграция. В договора се предвижда посещаване на курсове по френски език, оценка на професионалните умения и компетенции, курс по социална и културна ориентация. На получилите международна закрила е позволено да останат до 6 месеца в приемателните центрове.

Жилищно настаняване: Министерството на жилищната политика, териториалната равнопоставеност и земеделието прилага програма за осигуряване на жилища, изпълнявана от жилищните асоциации, които играят ролята на посредници между частните наемодатели и бежанците. Бежанците могат да останат в наетите жилища в продължение на 18 месеца.

Германия:

Федералното правителство определя политиките, които се изпълняват от федералните провинции. Федералното бюро за миграцията и бежанците е отговорно за имиграцията, интеграцията и предоставянето на убежище. Федералното министерство на труда и социалните въпроси е отговорно за наемането на работа на мигрантите и бежанците.

Австрия:

За имиграцията отговаря Министерството на вътрешните работи. Министерството на труда, социалните въпроси и защитата на потребителите отговаря за наемането на работа на мигрантите и

бежанците. Министерството по европейските въпроси, интеграцията и външните работи наблюдава някои от програмите за интеграция, администрирани от МВР. Интеграционните дейности са в сферата на компетентност на местните власти.

Механизъм за интеграция: От 2011 г. всички мигранти са задължени да подпишат споразумение за интеграция. В него е включена възможност за обучение по немски език, подпомагане за намиране на работа, помощ за записване на децата в училище, предоставяне на информация, социална ориентация.

Общините предоставят ваучери за курсовете по немски език.

Провеждат се информационни сесии на обществени места (паркове, площи, търговски центрове) за местните жители по темите, свързани с миграцията, интеграцията и многообразието. Община Виена е открила форум за гражданските организации, частния сектор и политически представители. Общинските власти си сътрудничат с неправителствена организация, която предоставя информация на получилите международна закрила, предлага курсове по немски език, индивидуални консултации и други образователни дейности.

Италия:

Министерството на вътрешните работи отговаря за предоставянето на закрила и въпросите, свързани с имиграцията, в сътрудничество с Министерството на външните работи и Министерството на труда и социалната политика. Местните префектури се занимават с интеграцията, като прилагат обслужване на едно гише, главно по отношение на заявленията за разрешение за работа, събиране на семейството, разрешения за пребиваване, езикови тестове за владеене на италиански език.

През 2012 г. е подписано споразумение за интеграция между италианската държава и мигрантите. То включва организиране на курсове по италиански език, социална и културна ориентация.

Община Рим работи с неправителствена организация, която предоставя информация за получилите международна закрила, организиране на обучение по италиански език, индивидуални консултации и образователни дейности.

Словакия:

Бежанците са определени като отделна целева група по отношение на услугите по заетостта и общините участват в процеса на осигуряване на работа.

Словашкият хуманитарен съвет е подписали договори с различни общини в Словакия за предоставяне на услуги на получилите субсидиарна закрила.

Полша:

Във Варшава пет апартамента се предоставят единствено на бежанците и лица, ползващи се със субсидиарна закрила. В Люблин, Каритас - Полша има дългосрочно партньорство с Общинската социална служба. Там работи интердисциплинарен екип от експерти по интеграция на бежанците, чиято цел е, наред с другото, да ревизира местното законодателство по предоставяне на жилища, услуги и подпомагане на лицата, ползващи се с международна закрила в Люблин. Експертният екип в крайна сметка съумява да доведе до промени в местното законодателство, които не само дават възможност признати бежанци, но също и лица, получили субсидиарна закрила, да кандидатстват за жилища, които са общинска собственост.

ИНТЕГРАЦИЯ ПРИ ПРЕЗАСЕЛВАНЕ

Дания:

Общините са отговорни за приемането на презаселените бежанци. Те имат грижата за намирането на подходящ подслон за тях. Преместване в друга община в рамките на първите три години от периода на интеграция е възможно само ако приемащата община поеме отговорността за разходите и изпълнението на програмата за адаптация. Това обикновено се случва, ако бежанецът е намерил работа или възможност за продължаване на образованието си в съответната община.

Програмата за интеграция предлага три години обучение по датски език без други ангажименти. Езиковите училища се управляват от общините или други изпълнители, като Датския бежански съвет. Социалните работници от общината, и в по-малка степен представители на гражданското общество, подпомагат бежанците при изготвянето на индивидуален договор / план за действие, който се сключва между общината и бежанеца въз основа на оценка на конкретните му умения и квалификация. Целта е да се улесни достъпът на лицето до датския пазар на труда или до някаква форма на образование. Програмата за интеграция може да бъде насочена и към професионално обучение. Договорите се контролират периодично.

Дания има добре изградена мрежа от доброволчески организации, които помагат за интеграцията на презаселени бежанци. Датският бежански съвет, Датският Червен кръст и други неправителствени организации подпомагат процеса на интеграция на бежанците. Тези организации достигат до общините чрез обхващаща цялата страна мрежа от хиляди доброволци. Те също могат да бъдат партньори на общините при изпълнението на задължителната програма за интеграция. НПО помагат в процеса на интеграция чрез предоставяне на различни услуги: установяване на контакти или мрежа за взаимодействие между семействата; предоставяне на курсове по културна и гражданска ориентация и езикови курсове; семинари за ученици; общи вечери; летни лагери и дейности за млади хора; помощ при намирането на работа и места за професионално обучение.

Финландия:

С цел да се насърчат общините да приемат бежанци за презаселване общинските власти получават финансови ресурси за изпълнението на програмата за интеграция. На общината се заплаща еднократна сума за всеки бежанец за покриване на разходите за интеграция по време на първите три години.

След като бежанците пристигнат в общината, доброволци от Финландския Червения кръст ги подпомагат при настаняването в новите им домове, като ги запознават с практически подробности от всекидневния живот: местонахождение на магазините, училищата, общинските сгради, здравните центрове и как да ползват градския транспорт.

Общините осигуряват жилища за презаселените бежанци. По време на тригодишната програма за интеграция бежанците имат право на финансово подпомагане и заплащане на наема за жилищата.

Германия:

Осигуряването на жилища става по различен начин в различните провинции. Общините организират първоначалното настаняване. Някои общини използват за тази цел приемателните центрове за търсещи закрила, други са осигурили частни квартири. В някои случаи и доброволци подпомагат намирането на частни места за настаняване.

Швеция:

Общините подготвят приемащата общност преди датата на пристигане на презаселените бежанци, като провеждат информационни срещи с подкрепата на неправителствени организации и църквата. НПО могат да бъдат привлечени за подизпълнители от общинските власти при изпълнение на част от програмата за ориентация, както и да организират дейности, като езиково обучение, компютърно обучение и развлекателни или социални дейности.

Общините имат важна и нуждаеща се от сериозен финансов ресурс функция в приемането и настаняването на бежанците, обучението по шведски език и други форми на образование за възрастни (гражданска и културна ориентация), дейности, свързани с грижата за децата и младите хора.

Холандия:

Общините са задължени да предложат на бежанците от едногодишна до двегодишна интеграционна програма, състояща се от езикови курсове, запознаване с холандското общество и професионално обучение.

Общините, приели бежанци за презаселване, им осигуряват самостоятелни жилища. Бежанците не могат да избират къде да живеят, ако искат да се възползват от социалните жилища.

Чехия

За интеграцията на презаселените бежанци отговаря Министерството на вътрешните работи.

Лицата, които се ползват с международна закрила, имат възможността да участват в Държавната програма за интеграция и да бъдат настанени в Център за интеграция на бежанци за около една година. В центъра те се подготвят за бъдещия си живот в Чешката република. С настаняването в центъра социални работници заедно с получилите закрила изготвят за всекиго от тях Индивидуален интеграционен план, който включва интензивно изучаване на чешки език, културна ориентация, помощ при търсене на работа или включване в курсове за преквалификация, помощ при контакт с административните органи, намиране на училище за децата, съдействие за регистриране при общопрактикуващ лекар. Всичките услуги се предлагат безплатно от държавните и неправителствени организации.

По време на престоя си бежанците се подпомага при гражданската им регистрация, достъпа до социално подпомагане, образование и здравеопазване. При напускане на центъра лицата получават помощ и консултации при намиране на жилище и информация за свободни работни места, отговарящи на квалификацията им.

ДОБРИ ПРАКТИКИ ОТ ДЪРЖАВИ, УЧАСТНИЦИ В ПРОЕКТ „ИНТЕГРАЦИЯ НА БЕЖАНЦИ: КАПАЦИТЕТ И ОЦЕНКА В ЕВРОПА“**ЗАЕТОСТ****Австрия**

“Интерфейс“ (Interface) в сътрудничество с асоциация „Гренценлос“ (Grenzenlos) (без граници) ръководи мигрантския проект „Цузаменлебен“ (Zusammenleben) (Съжителство заедно и менторство за мигранти), който има за цел да улесни интеграцията на мигранти, включително и достъпа им до заетост на австрийския трудов пазар. Фокусът на работата включва изграждане на контактни мрежи, езикова практика, подкрепа, както и овластяване.

Проект „Армин плюс“ (Armin Plus) на „Каритас“ – подпомага интеграцията на трудовия пазар във Виена на признати бежанци и на такива, получили субсидиарна закрила. Този проект предоставя пакет от модули, отнасящи се до търсенето на работа, изготвянето и подаването на заявления за постъпване на работа, стажове и усвояването на професионална терминология на езика на приемащата страна. Фокусът е поставен върху квалифицирана физическа и социална работа. Проектът е успешен, тъй като улеснява работодателите да влязат във връзка с „Каритас“.

Проект „Менторство за мигранти“ на Търговската камара представлява 6-месечно партньорство с опитни управители и утвърдени членове на бизнес обществото, които оказват подкрепа на квалифицирани мигранти в техните усилия да се включат в австрийския трудов пазар. Подкрепата включва откриването на таланти и умения, предоставянето на реалистичен поглед върху австрийската бизнес сфера, подкрепа при кандидатстване за работа и изграждането на мрежа от контакти. Над 700 менторски двойки са били формирани от началото на проекта, като и двете страни отчитат полза от това партньорство. За повече информация посетете: <http://goo.gl/vP5qVm>.

Центърът за консултация на мигранти работи в тясно сътрудничество с „Каритас“ и „Помощ за хората Австрия“ (People’s Aid Austria) и е разработил програма, която има за цел да подпомогне бежанци в достъпа им до пазара на труда за по-високо квалифицирана заетост. Проектът е насочен към придобиването на по-високо ниво на езиково познание, както и на австрийско удостоверение, отнасящо се до предишен опит, което да подпомогне участието на получилите закрила в стажантски програми. Информационните центрове, които покриват всички австрийски провинции, също подкрепят бежанците в подготовката им за трудовия пазар, като предлагат консултации, информация относно признаването на квалификации и преквалификационни курсове. Допълнително централите правят връзка с други офиси, предоставят нужните документи, както и покриват разходите по преводи и нотариално заверяване и легализация на документи за образование и професионална квалификация. За повече информация посетете онлайн платформата: www.berufsanerkennung.at, която предлага изчерпателна информация за подобни услуги.

Канада

Офисът за акредитация на чуждестранни документи (Foreign Credentials Referral Office) и Департаментът за развитие на човешките ресурси и уменията, Канада (Human Resources and Skills Development Canada), заедно ръководят Програма за акредитация на чуждестранни документи. Канадското правителство чрез своя Икономически план за действие (Economic Plan of Action), разработва рамка за акредитиране на чуждестранни документи, чиято цел е да подкрепи усилията на областните правителства в развитието на общ подход към признаването на чуждестранни квалификации. Тази подкрепа ще включва събиране на информация, предхождаща пристигането на бежанци, асистирани от правителството и частно спонсорирани бежанци, подобряване на онлайн достъпа до информация чрез панканадски информационен център. За повече информация посетете: <http://goo.gl/qbe6JS>.

Франция

“Форум Бежанци“ (Forum Réfugiés): предоставя курсове по професионално ориентиран френски като втори език на бежанци, които са одобрени за работа в социални предприятия. За повече информация посетете: <http://goo.gl/KySE0x>.

„Френска университетска взаимопомощ“ (Entraide Universitaire Française) всяка година предлага стипендии на над 130 бежанци, за да продължат следването си във Франция. Близо 15 000 стипендии са били предоставени от 1945 г. насам, предимно на бежанци на над 28-годишна възраст. Бежанци, които са под 28 години, имат правото да се възползват от стипендии, предлагани от „Регионалният център за университетски и научни дейности“ (Centre régional des oeuvres universitaires et scolaires), без изискване за минимален престой във Франция. „Асоциацията за прием на лекари и медицински персонал бежанци“ (Association d’Accueil aux Médecins et Personnels de Santé Réfugiés en France) подкрепя интеграцията на здравни специалисти, обучавани в страните си на произход, във френската здравна система. Често повдиган въпрос е, че уменията на бежанците може да са били придобити без официална квалификация или формално обучение. В среда като тази на Европейския съюз, която отдава голямо значение на удостоверенията и формалната квалификация, това на практика лишава лицето от придобитите му умения, освен ако не бъде проведена практическа оценка на тези умения.

„КАП’И програмата за придружаване“ (CAP’I Accompagnement Programme) на „Тер д’Азил Франция“ (France Terre d’Asile) е програма, ориентирана към бежанци, лишени от подкрепа, и организира информационни сесии след получаване на статут, което представлява цялостно въвеждане в правата и задълженията на получилите закрила.

Германия

Службите за предоставяне на консултантски услуги за имигранти (Migrationberatung), координирани от Федералната служба за миграция и бежанци, имат годишен бюджет от близо 26 милиона евро. Те подкрепят голям брой центрове, ръководени от НПО (например Германския Червен кръст и Arbeiterwohlfahrt) из цяла Германия, които консултират и създават индивидуални „планове за развитие“. Предлагат се съвети по различни въпроси, включително настаняване, трудова заетост и образование, като от имигранта се изисква да съдейства напълно за реализирането на плана за развитие.

Ирландия

„Качество и квалификация Ирландия“ (Quality and Qualification Ireland) оценява квалификациите на мигрантите, като ги съпоставя с ирландската система и предоставя приравнителен сертификат. Тази услуга е безплатна.

Швеция

Организацията „Стъпки в работата“ (“Integrsjobb”) има за цел да улесни достъпа до заетост на имигранти, при условие, че работата е комбинирана с изучаване на език в Институт за преподаване на шведски език (Swedish for Immigrants). В период от 6 до 24 месеца, работодателят получава субсидия от 80% от разходите за заплата за наетите мигранти. За повече информация посетете: <http://goo.gl/201iLz>.

В периода 2010-2012 г. правителството възлага на 9 НПО-та разработването на професионално менторство за бежанци. Бежанците са групирани с ментори според своето професионално минало, за да се поощри запазването на професионалната им квалификация и да се предостави достъп до менторски контактни мрежи. За повече информация посетете: <http://goo.gl/L9y7rD>.

Великобритания

Проект медицинска професия: Програма на Бежанския съвет, финансирана от Националната здравна система, Лондон - подкрепя живеещи в Лондон лекари бежанци да получат преквалификация, отговаряща на стандартите във Великобритания, както и да им бъде подсигурана заетост, която отговаря на техните професионални квалификации. Тестовите на PLAB (Професионален и лингвистичен комитет по оценяване) са главният начин, чрез който дипломирани в други страни медици могат да демонстрират, че притежават нужните умения и знания да практикуват медицина в Кралството. Проектът предлага набор от услуги, които да помогнат на лекарите бежанци за явяване

на изпита, включително безплатни 6-седмични подготвителни курсове за тестове PLAB 1-ва и 2-ра част, както и медицински стаж за лекари, успешно преминали през теста. Този успешен проект работи с 50 лекари бежанци всяка година. Подобни проекти във Великобритания има и за учители, медицински сестри и академични изследователи. За повече информация посетете: <http://goo.gl/gp35o8>.

Паневропейски:

Центърът ENIC-NARIC е информационен център за професионално и академично признаване на квалификации. Той узаконява квалификации, образование и обучителни програми, получени в чужбина, които нямат еквивалента на изкарана степен в страната. Няма данни за процента бежанци, които се възползват от този процес. За повече информация посетете: <http://www.enic-naric.net>.

ОБРАЗОВАНИЕ И ЕЗИК

Австрия:

Habibi предлага специфично езиково обучение за работници в здравеопазването, стажове и помощ при търсенето на работа. Един от курсовете има за цел да осигури на участниците приравняващ курс за чужда диплома в болница АКН във Виена. Като цяло Habibi предоставя обучение и подкрепа на признати бежанци, лица със субсидиарна закрила и мигранти.

Стипендия Liese-Prokor - Австрийски интеграционен фонд. Предоставя около 30 студентски стипендии на бежанци и лица със субсидиарна закрила (както и граждани на трети страни) за австрийски университети.

Немауат във Виена предлага медирана чрез преводач психотерапия, физиологична консултация и медицинска подкрепа.

Канада

Чрез програмата Езиково обучение за новодошли в Канада канадското правителство предоставя безплатни основни курсове по френски и английски език на постоянно пребиваващи възрастни. След оценка на кандидатите, те се разпределят в група с подходящо ниво. За повече информация посетете: <http://goo.gl/m9DV>.

Германия

Немското правителство предлага немски интеграционен курс за всички лица, които очакват да придобият постоянно жителство. Курсът предлага 600 часа езиково обучение (на ниво А2-В1 според Общата европейска езикова рамка) и 45 часа културна и местна ориентация. Съществуват и специални курсове за жени, неграмотни лица и младежи. На жените се предлагат по-улеснени курсове, като са взети предвид потенциалните разлики в образованието в страните на произход. Издава се Интеграционен сертификат, който може да улесни процеса по натурализация.

Услугата за имиграционни консултации (Migrationsberatung) предлага съвети чрез мрежа от консултантски центрове по различни теми, включително и образование, като част от задължителен план за развитие.

Швеция

В някои общини действат медиатори (Hälsokommunikatorerna). Те се срещат с новодошли имигранти, за да предоставят информация относно шведската система за здравеопазване, посттравматично стресово разстройство и други проблеми, свързани със здравето. Здравните медиатори говорят същия език и споделят същото културно минало като лицата, получаващи информацията. Те преминават и 6-месечен здравен курс в болница „Каролинска“ в Стокхолм.

Шведският Червен кръст е част от дългата традиция на шведски неправителствени организации, предоставящи езиково обучение. "Practice Swedish" групи оперират в 100 места със 7 000 участници годишно. За повече информация посетете: <http://bekantskaper.se/aktiviteter-2/med-pratare>.

Великобритания:

Full and Equal Citizenship (2000) (Пълноценно и равностойно гражданство) подобрява знанието за интеграцията на бежанците, което довежда до действия и инициативи с практическа работа, подкрепени от проучвания в академичните, правителствени и доброволчески сектори. Пример за практическа подкрепа е изготвеният Наръчник за учители по английски, работещи с бежанци.

СОЦИАЛНА ИНТЕГРАЦИЯ, СОЦИАЛНО ПРИОБЩАВАНЕ И АКТИВНО ГРАЖДАНСТВО

Австрия

Федерацията на австрийската алпийска асоциация предлага обучение за планински водачи на мигранти. Първоначално това е пилотен проект на Горна Австрия, който в последствие е приложен и в други провинции.

Асоциация Пирамидопс (Pyramidops) предлага курсове по колоездене за жени мигранти, включително и по безопасност, правила на движение и градско ориентиране на колела. На по-късен етап участници в Пирамидопс са започнали самостоятелни проекти и са били активно ангажирани.

Справедливо и разумно (Fair and sensible): Това е пилотен проект, целящ да събере заедно органи на полицията и лица с африкански произход, за да намали предразсъдъците.

Заедно: Австрия (Zusammen: Österreich): програма, финансирана от Австрийския интеграционен фонд. Поощрява доброволци посланици на интеграцията с миграционно минало, които са постигнали успех в Австрия, да споделят своята история в училищата. Целта на проекта е да се намали предубедеността, да се повиши осведомеността относно положителни модели на подражание, както и мотивацията за успех.

Канада

Хост програма (Host Program): Обществена услуга, която предоставя финансиране за наемане, обучение и наблюдение на доброволци (индивидуални лица и групи, като църкви, обществени групи и семейства) с цел да помогне на новодошлите при тяхната адаптация, заселване и интеграция в живота в Канада. Стартирана е през 1984 г., когато фокусът на Хост програма е върху бежанците. През 1990 г. програмата е разширена, за да включи всички новодошли. Оценката на програмата е отчела, че участниците са развили по-добро разбиране на канадското общество; новодошлите са преминали през по-малко стрес, свързан с процеса по устройване, повишили са самочувствието си и знанието си относно услуги и ресурси, предлагани, за да станат по-независими. За повече информация вижте: <http://goo.gl/HnbgAR>.

Инициатива за гостоприемни общества: Фокусът на тази инициатива е върху създаването на връзки между новодошлите и канадските граждани, като премахне пречките за интеграция, създавайки гостоприемни общности и образовайки по теми, свързани с расизма. Проектът подкрепя дейности като повишаване на осведомеността, развитие на методи и ресурси и услуги за новодошли, младежи и общности. За повече информация вижте: <http://goo.gl/wk6HJV>.

Франция

Association de Parrainage Républicain des Demandeurs d'Asile et de Protection в Гренобъл. Търсеци закрила лица са групирани с френски семейства, което улеснява тяхното устройване във Франция и оказва подкрепа по време на кандидатването за статут. Асоциацията има за цел да сближи бежанци/лица, търсеци закрила, с френски граждани. В Центъра за търсеци убежище в Гаргенвил са организирани дискуссионни групи между жени, търсеци убежище/бежанки и други жени, живеещи в същия квартал, което допринася за взаимното опознаване.

Германия

Културни „квартални магазинчета“ в Нюрнберг: Първоначално проектът започва през 1975 г. като социален експеримент. Концепцията за културните магазинчета има за цел да предостави платформа за лица от всички възрасти, националности и социален статус за социализация и дискусии. От „магазинчетата“ се възползват главно деца, млади хора, възрастни хора, жени и чужденци. Считан за успешен, проектът е продължен през 1977 г. и днес 11-те „магазинчета“, финансирани от гр. Нюрнберг, играят основна роля в културния календар на града. За повече информация посетете: <http://goo.gl/l8Vdta>.

Инициативи на гр. Нюрнберг за координиране на усилия по интеграция: През 2002 г. кметът на Нюрнберг основава Комитет по интеграцията с представители на всички политически

партии, членове на Консултативния съвет на чуждестранните граждани и Консултативния съвет на репатриантите. Комитетът има отношение към всички теми, отнасящи се до гражданите на Нюрнберг с миграционно минало. Координационна група следи темата за интеграцията да е включена в дневния ред на всички административни отдели, а надзорен комитет ръководи Интеграционната програма на гр. Нюрнберг. Тази Интеграционна програма е резултат на широк обществен дебат с директно въвличените в процеса на интеграция и предлага интеграционни мерки.

За повече информация посетете: <http://goo.gl/wdFZ7o>.

Повече от 20 години федерална програма „Интеграция чрез спорт“ е подкрепяна финансово от Федералното министерство на външните работи и координирана от Германската конфедерация на олимпийски спортове. За повече информация посетете: <http://goo.gl/bScxNL>.

Ирландия

Една инициатива, която има за цел да увеличи броя на мигрантите, представени и участващи на политическо ниво, е схемата „Opening power to Diversity“, която среща мигранти доброволци с член на правителството, за да им предостави опит и поглед върху това как работи политиката в Ирландия. За повече информация посетете: http://www.livinginireland.ie/en/opening_power.

В рамките на Migration Nation и чрез Националния план за действие срещу расизма спортни асоциации в Ирландия предприемат действия на различни нива, за да насърчат интеграцията чрез спорт. Въпреки че програмите не са специално адаптирани за бежанци, асоциациите и клубовете активно стимулират включването на регионално ниво на мигрантите чрез дефиниране на стратегии за национално приобщаване и интеграция. Ирландската футболна асоциация и Ирландската келтска асоциация са изработили приобщаващи и интеграционни стратегии. За повече информация посетете: <http://www.gaa.ie/clubxone/inclusion-and-integration/>.

Швеция

Нови Приятелства в Хапаранда: В Хапаранда, малък град в северна Швеция, една местно управлявана инициатива е подобрила социалната интеграция. Дейностите включват пътувания, спортни дейности, лекции, организиране на женска и мъжка група от бежанци и шведски граждани. Участниците дискутират културни теми, различното си минало и общи опити. Проектът е допринесъл за сближаването на хората и създаването на нови приятелства.

Ски в общността: В село Алмаса в планинската област Йемланд, северна Швеция, карането на ски е популярно и бежанците са поощрявани да се научат да карат ски, за да се сприятелят и интегрират с местното население. През 2013 г. Регионалният съвет на Йемланд е финансирал проект „Leisure“. Ръководен от Областната федерация по спорт (Jämtland-Härjedalens Idrottsförbund), проектът помага на имигранти да се включат в асоциации и да участват в техните дейности.

Великобритания:

Примери за информационен проект е инициативата Град на убежище, която има за цел да изгради култура на гостоприемство. Рализира се на различни места във Великобритания. За повече информация посетете: <http://cityofsanctuary.org>.

НАСТАНЯВАНЕ**Австрия**

People's Aid, Австрия, Виена – Проект Flatworks: Този проект е насочен към бежанци и лица със субсидиарна закрила и предоставя жилища, консултации и ориентация. Организацията действа като посредник и помага за разбирането на австрийското общество, система и хора от получилите закрила. Предлага се и съфинансиране за жилища, които наемателят трябва да изплати до две години. Недостатъкът на проекта е, че е малък и с малко налични жилища.

Интеграционна къща /Диакония/ People's Aid Проект Космополис: Целевата група на този проект са работещи бежанци, лица със субсидиарна закрила, мигранти, както и приемащите жители в определени места. Той предоставя подкрепа за настаняването и интеграцията, консултации и финансови съвети относно наемни правоотношения, административни процедури, система „приятел“ (buddy system) и справяне с конфликти във Виена.

Диакония за бежански услуги Виена – Проект Zukunftsraum (Пространство в бъдещето). Този проект е ориентиран към признати бежанци над 18-годишна възраст, които преди това са били част от системата за социално подпомагане във Виена, и им помага през първите стъпки на самостоятелен живот. Проектът предлага настаняване в апартаменти, предоставени за интеграционни цели, консултации и планиране и осигурява професионална ориентация и стажове.

Канада

Интеграционната програма CIC има за цел да предостави ориентационни и адаптационни услуги, които да предоставят подкрепа в устройването и дълготрайната интеграция на новодошлите; да им помогне да допринесат за икономическото, социалното, културното и гражданското развитие в Канада, както и да поощри местните жители да се присъединят към създаването на гостоприемни общности за новодошлите.

Франция

Различни организации са фокусирани върху развиване на временното настаняване за бежанци с цел да се осигури по-добра ротационна система в приемателните центрове и да се предостави временно облекчение за бежанците без подкрепа за настаняване. Това включва:

- DPHRS предлага 6-месечно споделено настаняване за бежанци с други бежански семейства, което може да бъде продължено, и предлага подкрепа в намирането на дълготрайно настаняване.
- Comité d'Aide aux Réfugiés в Боа-Коломб предлага 6-месечно транзитно настаняване на 9 бежански семейства, на цената на 20 % от техния доход.
- Groupe Accueil et Solidarité във Вилжуиф предлага 20 апартамента за временно настаняване на бежански семейства за срок от една година, който подлежи на удължаване.
- Service d'Insertion Réfugiés, в департамента О Рен, помага на над 45 домакинства да придобият достъп до общинско или частно настаняване.

В департамента Мен-е Лоар е в действие спогодба с префектурата да поддържа 80 апартамента на година за бежанци; в департамента Рон, с подкрепата на Accélaïr, бежанци имат достъп до настаняване до 9 месеца (в сравнение с 44 месеца за кандидати за социално жилище).

Forum Réfugiés и France Terre d'Asile, са създали мащабни програми, които имат за цел да обърнат вниманието на наемодателите към трудностите на бежанците. Програмата Accélaïr в департамента Рон подкрепя всички бежанци, живеещи в или извън приемателните центрове в тясно сътрудничество с местните институции и неправителствени организации, като обхващат всички признати бежанци. Solibail, стартирала през 2008 г. в Ил дьо Франс, има за цел да гарантира, че наемодателите получават месечен наем, въпреки че отдават имота си на хора в неравностойно социално положение. Част от наема се плаща от бежанеца, а другата част – от френската държава.

France Terre d'Asile - Програма CAP'1 Mobilité, е основана през 2007 г., за да спомогне за бежанската интеграция чрез географска мобилност. CAP'1 Mobilité има за цел да се възползва от

набора от социални жилища, които са налични в по-малко населени региони.

Швеция

Общината Йостершунд в северна Швеция с малко налични апартаменти за отдаване под наем, решава да възстанови съществуващи имоти, за да може да приема повече бежанци.

ПРЕХОДЕН ПЕРИОД

Великобритания

Успешна преходна инициатива: Услуга за интеграция и работа за бежанци: Предоставя всеобхватна услуга на принципа на „обслужване на едно гише“, покриваща социално подпомагане, намиране на работа, настаняване, обучение, образование и културна ориентация в страната. Въпреки че вече е прекъсната, тази инициатива е била посочена за успешна, с положителни резултати от заинтересованите страни, включително и от Съвета на бежанците. Някои от тези заинтересовани страни посочват, че прекратяването на програмата представлява пропуск, тъй като бежанците сега трябва да се придвижват до различни отдели, за да получат информация. Въпреки, че съществуват НПО-та, които предоставят подкрепа на същия принцип, страните отбелязват важността на запълването на подобен пропуск.

ПОЛЕЗНИ ИЗТОЧНИЦИ

1. Български червен кръст, Методическо ръководство: социална работа с уязвими лица, търсещи международна закрила в България, 2014 г.
2. ВКБООН, Интеграцията на бежанците и използването на индикатори: данни от Централна Европа, 2013 г.
3. ВКБООН, Интеграция на презаселени бежанци. Основни елементи за създаване на програма за презаселване и принципи за изграждане на усойчиви програми за презаселване, 2013 г., <http://www.refworld.org/cgi-bin/telex/vtx/rwmain/opensslpdf.pdf?reldoc=y&docid=52cfe7794>
4. Индъстри уоч, Бежанци, пазар на труда и ефекти върху фиска, 2015 г. <http://www.iwatchbulgaria.com/wp-content/uploads/2015/12/IW-Brief-6-Dec-2015.pdf>
5. Институт за развитие на публичната среда, социална интеграция на бежанците – добри практики и местни политики в пет европейски столици, 2014 г. <http://iped.bg/bg/publication/mats8c>
6. МултиКулти Колектив, Доклад от мониторинг на изпълнението на Националната програма за интеграция на бежанците в Република България (2011-2013 г.) през 2013 г., http://multikulti.bg/wpcontent/uploads/2013/06/Monitoring_Integration_Refugees_2013_BG.pdf
7. МултиКулти Колектив, Мониторингов доклад относно интеграцията на лицата, получили международна закрила в Република България, през 2014 г. http://multikulti.bg/wpcontent/uploads/2013/06/monitoring_integration_refugees_2014_final1.pdf

